

MET EEN HANDICAP NAAR HET BUITENLAND IS HARD WERKEN

Doorzetten en blijven vechten

Illustratie: Marco Jeunissen

Wie een handicap heeft en in het buitenland wil studeren, moet heel wat extra hordes nemen. Alleen echte doorzetters durven het aan. Twee ervaringsdeskundigen vertellen over regelwerk, belemmeringen en vooroordelen.

Deze zomer gaat hij drie maanden stage lopen in Düsseldorf. Maar hij is al ruim acht maanden druk met de voorbereidingen. Natuurlijk, er is altijd een hoop te regelen voor wie een tijdje in het buitenland wil studeren. Maar wie een handicap heeft, zoals Jonathan Terlouw, heeft er helemaal veel werk aan. Aangepaste woonruimte, een parkeerplaats, wekelijkse fysiotherapie, verzekeringen en vergoedingen van bijzondere medische onkosten: er valt vooraf héél veel uitzoekwerk te doen.

“Je moet er vroeg bij zijn, als je een handicap hebt en naar het buitenland wilt voor je studie”, zegt Jonathan. Maar hij lacht erbij. “Ach, je bent niet anders gewend. Je bent *altijd* een uitzonderingsgeval als je in een rolstoel zit, je moet *altijd* zelf de regie nemen en extra stappen zetten. Anders kom je nooit ergens.” De dag van zijn vertrek komt al dichtbij, maar helemaal klaar is hij nog niet met zijn voorbereidingen. “Ik zoek nog naar beurzen om bijkomende kosten te dekken”, zegt hij fanatiek. “Ik wil echt

zeker weten dat ik alle bronnen heb aangeboord die er zijn.”

Altijd maatwerk nodig

In welk land moet je vooral wél gaan studeren als je een handicap hebt? En welke kun je beter overslaan? Tot vorig jaar konden studenten met een handicap de speciale *Higher Education Accessibility Guide* (HEAG) raadplegen, die een overzicht bood van alle regelingen en voorzieningen voor gehandicapten aan Europese hogeronderwijsinstellingen.

Maar afgelopen jaar werd de financiering voor de gids geschrapt en kwam er een einde aan een nobel Europees project.

Irma van Slooten van De Coach (F)irma begeleidt gehandicapten bij hun studie. Als geen ander

kent zij de hordes die deze studenten moeten nemen als ze naar het buitenland willen. Het verdwijnen van de HEAG vindt ze spijtig, maar geen groot drama. “De groep studenten met een functiebeperking is ongelofelijk divers. Van dyslexie tot blindheid en van pleinvrees tot gebondenheid aan een rolstoel – studenten kunnen door hun beperking zoveel verschillende belemmeringen ervaren bij hun studie. Eén gids kan onmogelijk antwoord bieden op alle vragen die ze hebben. Voor deze groep is altijd maatwerk nodig.” Rosanne studeert neurowetenschappen in Utrecht en zit voor een onderzoeksstage een halfjaar in Edinburgh, waar ze in een laboratorium celonderzoek doet. In het dagelijks leven is ze op een rolstoel aangewezen. Net als Jonathan moest ze heel wat regelen voor ze vertrok. “Edinburgh is een prachtige oude stad”, vertelt ze vrolijk via Skype, vanuit haar tijdelijke onderkomen. “Het is fantastisch om hier een tijdje te wonen. Maar geschikte woonruimte mét parkeerplaats vinden was hier, euh, niet bepaald gemakkelijk.”

Openheid

Het grootste dilemma uit haar voorbereidingstijd: wanneer moest ze haar stagegever vertellen dat ze zich in een rolstoel verplaatst? Rosanne: “Dat vond ik moeilijk. Ik had eerder in Nederland ook een labstage gedaan, ik wist dat het moest kunnen. Maar toch. Een stagegever moet er wel in mee willen gaan.” Ze lacht. “Gelukkig reageerden ze hier heel positief. Ze dachten absoluut niet in beperkingen of onmogelijkheden.” Die openheid, de bereidheid om iedereen die anders is te verwelkomen, daarop komt het aan, vindt Irma

“Je moet altijd zelf de regie nemen, anders kom je nooit ergens”

van Slooten. Volgens haar onderkennen steeds meer instellingen dat de standaardstudent niet bestaat en dat diversiteit de norm is. “Laat het duidelijk zijn: het is geen schande als decanen, stagecoördinatoren en docenten niet weten hoe ze een student met een beperking moeten begeleiden”, zegt ze. “Men zoekt misschien te snel houvast in regels en procedures, terwijl dat maar de helft van het verhaal is. Juist de student in kwestie kan vaak het best vertellen wat hij nodig heeft om een studie of stage te kunnen doen.”

Rosanne is de eerste Nederlandse student in jaren die een aanvullende Erasmus(+)-beurs krijgt voor studenten met een handicap. Ze begrijpt wel dat de regeling weinig wordt aangesproken. De informatievoorziening is wel op orde,

meent ze. “Maar voor studenten met een beperking is een studie op zichzelf meestal al een enorme uitdaging. Ook nog naar het buitenland gaan, is dan misschien een brug te ver.”

Eigen eilandje

Jonathan Terlouw is het met haar eens. Je moet een ongelooflijke doorzetter zijn als je het voor elkaar wilt krijgen, zegt hij. Maar daarmee is de kous wat hem betreft niet af. Hij moet nog té vaak mensen overtuigen dat hij ondanks zijn beperkingen prima een wetenschappelijke opleiding kan doen. “Tegen zulke vooroordelen moeten we echt blijven vechten.” Ook de financiële ondersteuning mag wat hem betreft wel wat ruimhartiger. “Tuurlijk, gehandicapten moeten assertief zijn en zelf zorgen dat ze serieus worden genomen. Maar als je ze wil stimuleren om alles uit zichzelf te halen, dan mag daar financieel wel wat tegenover staan, vind ik.” Irma van Slooten ziet dat er goede stappen worden gezet om studenten met een handicap (door) te laten studeren. “De NVAO schenkt aandacht aan het onderwerp in haar accreditaties en in het Erasmus+-programma wordt ‘inclusiviteit’ van het hoger onderwijs nadrukkelijk genoemd. In het Leven Lang Leren-programma zat dat nog niet.” Maar ook Van Slooten heeft nog wel een aanbeveling. “Decanen, *international offices*, stagecoördinatoren en noem maar op – ze hebben allemaal met het onderwerp te maken, maar allemaal op hun eigen eilandje. Het zou grote winst zijn als ze hun kennis en ervaring met elkaar zouden delen.”

RALPH AARNOUT